

Perche hana ris cur ch'eu n'ha dit cun tschnar cha'l babau haja tut a mai, tschel di, giò'n s-chala d'cuort?

»Mo va va, propcha tut?« ha dit bap.

»Hai!«

»I cul pluoder?«

»Hai!«

»Dalur, dalur!«

Scha bap disch: dalur dalur, e fa ögliuns, perche lura rian tuots, eir Beppo, il famagl?

Il babau es giò'n s-chala d'cuort, là ingiò chi'd es adüna s-chür. El es eir davò il mantun da resgüm, el es aint ils schlers; l'es là ch'el spetta, quel hom nair, lung e stigl, cun aint üna maglia fina chi va davò'l corp aisel e malquiet e fa adüna siglins invia ed innan. El nun ha aint s-charpas, tant chi's doda be malapaina ils tuns suords da seis pass. Cur cha mima vain cul pair da glüm vi da la corda, per tour sü vin sü da schler, lura il babau mütscha tras il mür. E cur ch'ella es passada, schi tuorna'l e vain nan adüna plü daspera per am tour. Eu sa fich bain ch'el ria, mo be cullas spadlas e cul vainter; el nun ha ingüna fatscha, il babau.

E tschel di, giò'n s-chala d'cuort, m'ha'l tut per da vaia. Eu sun i be planin giò da -schala, culla sadella da mundscher per bap, be sülla pizza dals peis per cha'l babau nun doda. Mo el vaiva fingià dudi, el es gnü nan e m'ha tut, cun sadella e tuot. Ed eu nun d'eira plü là; be meis ögls d'eiran amo, gronduns averts, mo i nun d'eira ni s-charpas ni chommas ni bratscha ni sadella ni nöglia plü da mai. Gnanca il flà nu d'eira, ni amunt ni aval. E lura nu d'eiran neir ils ögls plü. Hai, e'l babau am vaiva tut cul man intuorn la gula chi faiva tuc tuc tuc. E lura m'ha'l tut ed es i tras ils schlers cun mai, tras las chasas ed aint ed our da las tarschendas s-chüras, scunter il mür sunteri, adascus, e lura cun passuns sur l'En via. I's dudiva las uondas e da tschella vart il schuschuri dals pinuns nairs. Il babau es i cun mai fin via Chasellas, aint in sia chamonna a la riva da l'En. E là tscherta ch'el vess fat zappaditsch cun mai. Schi nu füss stat la s-chella. La s-chella da nossa Brüna, quella sto'l avair dudi, sur l'En nan. Quai es bain perquai ch'el m'ha laschè ir subito.

Eu sun lura curri tras il god e nan da la Punt Gurlaina, tras cumün, aint in chasa e giò da s-chala d'cuort. Mo il babau es curri davò. E güsta sün plan s-chala, ingiò ch'el m'avaiva tut, là m'ha'l tschüf oura. Mo inaquella la sadella es rodlada giò da s-chala, fin via pro'l patütsch, ed ha fat üna caneruna, tant cha'l babau es i aint il mür. El füss gnü oura dalunga darcheu, schi nu füss stat il cler sü da l'üsch d'ui. Meis bap es gnü our in cuort, ha tut sü la sadella suos-cha ed ha dit: »Tü est ün pover mamaü, gnanca bun da portar giò la sadella per bap, cun bod trais ons! Varguogna, vè giò qua subito!«

El m'ha dat üna scanizzata. Lura è'l i via ed ha arschantà la sadella suot la spina ed ha dit cun ir aint in ui:

»Nu sast tgnair pel monch, pandol d'Ollanda!«

Mo la scanizzata ha dalunga rafüdà da far mal, perche cha aint in stalla d'eira il min. Il minin es gnü nan ed intuorn mas chommas per dir buna saira e per dir ch'eu nu dess cridar. Cha quai nu fetscha nöglia, ha'l dit, il min, ch'eu dessa uossa dar, sco adüna, il lat aint il plattin, dasper la pütta. E cavja la Brüna ha dat dal cheu cur ch'ella m'ha vis, e sa s-chella ha cumanzà a rier, e lura las s-chellas da tschellas vachas han respus, e tanteraint riaiva perfin la brunzinina da la chavra mutla, cavja; la sadella da bap riaiva aint per mai, suot la vach'oura, il min riaiva e perfin las muos-chas intuorn il pair da glüm, tuots riaivan e d'eiran cuntaints cha quel malignatsch d'ün babau nu d'eira plü d'intuorn.

E vi da la maïsa chadafö rian eir amo adüna: bap, mamma e Beppo. Bap ha dit davo üna pezza:
»Va uossa our in piertan, figl, be sulet, e muossa cha tü nun hast plü temma. Cla Biert nun ha
temma dal s-chürun! Va oura!«

Eu sun i via pro l'üsch e n'ha dit a Beppo:

»Ta Bet türun temma na na!«

Lura n'haja drivì be planin l'üsch chadafö e n'ha cuccà oura. El d'eira coura! Aint il chantun
dal piertan, lung e stigl, e faiva siglins e riaiva, cullas spadlas, cul vainter. La vusch da bap:
»Va oura, figl, e serra l'üsch!«

Eu n'ha serrà l'üsch, coura, mo eu m'ha tgnü ferm vi da la nadiglia e n'ha guardà sün quella
sribla da glüm chi gniva suot l'üsch oura e chi faiva cha'l babau nu das-chaiva gnir nan plü da-
spera.

Eu n'ha clomà:

»Babau passà!«

La vusch da bap, quaint:

»Brav, figl!«

Mo il babau nu d'eira amo passà. Mo lura es gnü la vusch da mamma our da chadafö:

»Il babau es ün pover, sast figl, ün povrin. Adüna sulet!«

Oh, ün povrin. Mo tschütta, il babau nu ria plü, uossa, e nu fa plü siglins. Mo guarda, el vain
adüna plü pïtschen. Ah, uossa nun è'l plü!

Cla Biert

(ladin d'Engiadina Bassa)

Glossar/Glossario

cur cha: als/quando; *tschel di*: an jenem Tag/quel giorno; *bap*: Vater/babbo; *hai*: ja/sì; *i*: ge-
gangen/andato; *pluoder*: Spitzbub/birichino; *dalur, dalur!*: Schau, schau!/davvero?!; *eir*:
auch/anche; *famaql*: Knecht/servo; *ingiö*: wo/dove; *adüna*: immer/semprè; *mantun da re-
sgüm*: Sägemehlhaufen/mucchio di segatura; *schler*: Keller/cantina; *aisel*: regsam/agile; *dudir
(doda)*: hören/udire; *mima*: Patin/madrina; *nan*: heran/appresso, vicino, avanti; *plü daspera*:
näher/più vicino; *fich*: sehr/molto; *tarschenda*: enge Gasse/vicolo; *neir*: nicht einmal/nem-
meno; *sunteri*: Friedhof/cimitero; *l'En*: der Inn/l'Inn; *chamonna*: Hütte/capanna, baita; *zap-
paditsch*: Wurstbrat/impasto di carne per salsicce; *god*: Wald/bosco; *patütsch*: Späne/trucioli;
dalunga: sofort/subito; *darcheu*: wieder/di nuovo; *ui*: Stall/stalla; *suos-ch, -a*: dreckig/spor-
co; *bod*: fast/quasi; *(d)arschantar*: spülen/risciacquare; *monch*: Griff/manico; *uossa*: jetzt/
ora (in quel momento); *püta*: Stützpfeiler/pilone; *drivir*: öffnen/aprire; *coura*: draußen/
fuori; *nadiglia*: Türklinke/maniglia; *sribla*: Streifen/striscia; *das-chair*: dürfen/potere;
quaint: drinnen/lì dentro; *tschüttar*: schauen/guardare.